

Splošne informacije - Luksemburg

KAZALO

- 1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?
- 2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?
- 3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?
- 4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?
- 5 Kateri organ je pristojen:
  - 5.1 glede vprašanj dedovanja?
  - 5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?
  - 5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?
  - 5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?
- 6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).
- 7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilijemnik?
- 8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?
- 9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?
  - 9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?
  - 9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?
  - 9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?
- 10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Pri razpolaganju za primer smrti je treba med drugim upoštevati naslednja pravila.

Prvič, oporočitelj mora biti prišteven. Osebe, ki so razglašene za pravno in poslovno nesposobne, ne morejo napisati oporoke. Za mladoletne osebe veljajo posebna pravila, ki se nanašajo zlasti na zaščito premoženja zadevnih oseb.

Nekatere oblike razpolaganja za primer smrti, kot je skupna oporoka, so prepovedane. Prepovedane so tudi dedne pogodbe.

V civilnem zakoniku so navedene naslednje oblike oporok, ki jih pozna luksemburško dedno pravo:

- lastnoročna oporoka,
- javna ali notarska oporoka,
- zapečateni oporoka.

Postopki in ureditve so odvisni od vrste izbrane oporoke.

Lastnoročne oporoke

Lastnoročna oporoka je oporoka, ki jo je oporočitelj sam lastnoročno napisal, datiral in podpisal.

Prednost lastnoročnih oporok je preprostost. Njihova pomanjkljivost je, da jo lahko oporočitelj sestavi, ne da bi koga obvestil o njenem obstoju. Zato se lahko zgodi, da se oporoka po oporočiteljevi smrti ne najde.

Obstaja tudi tveganje ponarejanja ali uničenja oporoke. Poleg tega lastnoročna oporoka morda ne bo veljavna, če je nečitljiva, dvoumna ali nepopolna. Opozoriti je treba, da je lahko lastnoročna oporoka nična že zaradi napačnega datuma. Nična je lahko tudi zaradi vsebinske napake.

Zato je v interesu oporočitelja, da sta znana obstoj oporoke in mesto, kjer je shranjena, ter da zagotovi njeno veljavnost.

Da bi bil obstoj lastnoročne oporoke znan, lahko oporočitelj o njej obvesti osebo, ki ji zaupa, ali pa proti plačilu pristojbine glavne informacije o oporoki (kot so ime, priimek in naslov oporočitelja ter mesto, na katerem je oporoka shranjena) vpiše v centralni register oporok. Register je podatkovna zbirka, ki jo vzdržuje luksemburška uprava za registracijo in premoženje (*Administration de l'Enregistrement et des Domaines*) (glej tudi v nadaljevanju).

Oporoka je veljavna le, če jo oporočitelj v celoti lastnoročno napiše, datira in podpiše. Ob upoštevanju navedenega je za zagotovitev veljavnosti razpolaganja za primer smrti priporočljivo sodelovanje strokovnjaka za dedno pravo, kot je notar.

Notarska oporoka

Notarska oporoka ali javna oporoka je oporoka, ki jo sestavita dva notarja ali en notar v navzočnosti dveh prič.

V primerjavi z lastnoročno oporoko ima več prednosti.

Po eni strani notar, ki sestavlja dokument, oporočitelju pravno svetuje. Tako se zagotovi, da v oporočiteljevi oporoki ni postopkovnih ali vsebinskih napak in da je oporoka veljavna.

Po drugi strani ostane notarska oporoka, ker se hrani pri notarju, do oporočiteljeve smrti skrivnost, njegove poslednje želje pa bodo po njegovi smrti kljub temu najdene. V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora notar, ki sestavi oporoko, ključne podrobnosti o oporoki, ki jo je sestavil, vpisati v register oporok.

Zapečateni oporoka

Zapečateni oporoka je dokument, ki ga napiše oporočitelj ali druga oseba, oporočitelj pa ga predloži notarju v zaprti in zapečateni ovojnici ob navzočnosti dveh prič ali drugega notarja. Notar, ki prejme zapečateni oporoko, napiše potrdilo v obliki javne ali zasebne listine (*acte de suscription en minute ou en brevet*).

Notar zapečateni oporoko shrani in tako prepreči tveganje, da bi jo kdo zamenjal ali ponaredil.

Tudi zapečateni oporoka, tako kot notarska oporoka, omogoča, da vsebina oporočiteljeve oporoke med njegovim življenjem ostane skrivnost. Ker oporoko hrani notar, se bo po oporočiteljevi smrti našla.

Potrdilo, ki ga notar sestavi ob prejemu oporoke, ne pomeni, da je oporoka, ki jo je prejel v hrambo, veljavna. Tudi če je bila zapečateni oporoka sestavljena in shranjena v skladu z zadevnimi postopkovnimi pravili, je lahko še vedno neveljavna zaradi vsebinske napake. Notar namreč ne more zagotoviti veljavnosti vsebine razpolaganja za primer smrti, saj oporoko prejme zaprto in zapečateni.

Oblika zapečateni oporoke se v Luksemburgu redko uporablja.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

V Luksemburgu je treba ali se lahko ključne podrobnosti nekaterih oporok vpišejo v register oporok (glej tudi odgovor na prejšnje vprašanje). Registracija je obvezna pri javnih oporokah ter zapečatenih in lastnoročnih oporokah, ki jih hrani notar. To velja tudi, če se takšna oporoka kakor koli razveljavi, prekliče ali spremeni. Registracija lastnoročnih oporok, ki jih hranijo posamezniki, ni potrebna.

Sama oporoka in njena vsebina se ne hranita v registru. V registraciji so navedeni le ime in priimek oporočitelja ter po potrebi ime in priimek zakonca, datum in kraj rojstva oporočitelja, enotna matična številka, poklic, naslov ali kraj prebivališča, vrsta in datum dokumenta, ki se registrira, ime in priimek notarja, ki je sestavil dokument ali ga hrani, v primeru lastnoročne oporoke pa po potrebi ime in priimek vsake druge osebe ali institucije, ki ji je bila oporoka zaupana, ali mesto, na katerem se oporoka hrani.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Luksemburško dedno pravo pozna omejitve oporočnih razpolaganj ob smrti.

Natančneje, z nujnim deležem se prepreči, da bi oseba z darilnim ali oporočnim razpolaganjem razdedinila nekatere zakonite dediče.

V luksemburškem pravu so do nujnega deleža upravičeni le pokojnikovi potomci (otroci, če so ti umrli pred pokojnikom, pa njihovi otroci).

Nujni delež obsega polovico premoženja zapuščine, če pokojnik zapusti enega otroka, dve tretjini, če zapusti dva otroka, in tri četrtine, če zapusti tri ali več otrok.

Dediči se nujnemu deležu lahko odpovejo. Izjava o odpovedi mora biti izrecna in v obliki izjave, ki se predloži sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, in vnese v poseben register, ki je temu namenjen.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če oporoke ni, je dedovanje urejeno za zakonskimi določbami.

Vrstni red dedovanja je običajno naslednji:

- potomci (otroci, vnuki),
- preživeli zakonec,
- oče in mati skupaj z brati in sestrami pokojnika ter njihovi potomci,
- predniki, ki niso oče in mati (stari starši, prastarši itd.),
- sorodniki v stranski vrsti, ki niso bratje in sestre (strici, tete, nečaki, nečakinje itd.),
- država.

Pri tej hierarhiji dedičev lahko pride do različnih primerov.

Primer 1: pokojnik je zapustil zakonca in otroke (ali vnuke)

Po zakonu je preživeli zakonec neločen zakonec, zoper katerega ni bila podana pravnomočna odločba o razvezi zakonske zveze.

Otroci pokojnika si razdelijo zapuščino po enakih delih sorazmerno z njihovim številom, pri čemer se upoštevajo pravice preživelega zakonca.

Primer:

Če je pokojnik zapustil enega otroka, ta otrok podeduje celotno zapuščino, pri čemer se upoštevajo pravice preživelega zakonca.

Če je pokojnik zapustil dva otroka, se njegova zapuščina razdeli med oba otroka, pri čemer se prav tako upoštevajo pravice preživelega zakonca.

V takem primeru lahko preživeli zakonec izbira med:

- pravico do užitka nepremičnine, ki je bila skupno bivališče zakoncev, in ustrezne stanovanjske opreme, če je bil pokojnik edini lastnik nepremičnine ali pa sta imela s preživelim zakoncem deljeno lastništvo, in
- najmanjšim zakonitim deležem premoženja, ki ga prejmejo otroci, vendar ta ne sme biti manjši od ene četrtine.

Preživeli zakonec ima po smrti pokojnika tri mesece in 40 dni časa, da se odloči za eno od možnosti in poda izjavo v sodni pisarni okrožnega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno. Če v tem času ne sprejme odločitve, se šteje, da se je odločil za pravico do užitka.

Če se preživeli zakonec odloči za enak delež, kot ga prejmejo otroci, se deleži otrok sorazmerno toliko zmanjšajo, da se preživeli zakonec dobi ustrezen delež.

Kaj se zgodi, če je eden od pokojnikovih otrok umrl pred njim, je pa zapustil otroke?

V tem primeru velja reprezentacijska ali vstopna pravica (*représentation*). Otrok (ali otroci) pokojnikovega otroka, ki je umrl pred pokojnikom (tj. pokojnikovi vnuki), si med seboj razdelijo nujni delež svojega očeta ali matere.

Skupaj torej prejmejo delež, ki bi ga prejel njihov starš, če bi preživel pokojnika.

Kaj se zgodi, če se preživeli zakonec odloči za pravico do uživanja skupnega bivališča, nato pa se ponovno poroči?

V tem primeru lahko otroci ali vnuki (če je eden od pokojnikovih otrok umrl pred njim) soglasno zahtevajo pretvorbo pravice do užitka v kapital.

Kapital mora biti enak vrednosti pravice do užitka, ki je med drugim odvisna od starosti upravičenca.

Vlogo za pretvorbo, ki jo je treba sodišču predložiti v šestih mesecih po ponovni poroki preživelega zakonca, morajo vložiti vsi otroci ali vnuki (če je eden od pokojnikovih otrok umrl pred njim).

Če se glede pretvorbe v kapital ne strinjajo vsi otroci, ta za sodišče ni obvezna.

Primer 2: pokojnik brez otrok je zapustil zakonca

Če pokojnik ne zapusti otrok ali njihovih potomcev, ima preživeli zakonec prednost pred vsemi drugimi sorodniki pokojnega zakonca, zato ima pravico do celotne pokojnikove zapuščine, ne glede na to, ali se pozneje ponovno poroči.

Vendar preživeli zakonci niso nujni dediči (*héritier réservataire*). V nasprotju s pokojnikovimi otroki zato zakonsko niso upravičeni do nujnega deleža. Če pokojnik nima otrok, je torej lahko preživeli zakonec z darilno pogodbo ali oporoko teoretično izključen iz zakončeve zapuščine.

Primer 3: pokojnik je bil samski in brez otrok, a je zapustil brate in sestre (ali nečake in nečakinje)

V tem primeru je delitev zapuščine odvisna od tega, ali so pokojnikovi starši še živi.

Če so njegovi starši še živi, oče in mati prejmeta vsak po četrtno zapuščine, skupaj torej polovico.

Druga polovica se razdeli med brate in sestre ali njihove potomce.

Če pokojnika preživi le eden od staršev, ta prejme četrtno zapuščine, preostale tri četrtine pa se razdelijo med brate in sestre ali njihove potomce.

Otroci bratov in sester (tj. pokojnikovi nečaki in/ali nečakinje) si na podlagi vstopne pravice, ki jo imajo, če so njihovi starši umrli pred pokojnikom, med seboj razdelijo dedni delež svojega očeta ali matere.

Skupaj torej prejmejo delež, ki bi ga prejela njihov oče ali mati, če bi preživela pokojnika.

Primer 4: pokojnik je bil samski in brez otrok, bratov, sester, nečakov in nečakinj, vendar so njegovi starši še vedno živi

V tem primeru pokojnikova oče in mati prejmeta celotno zapuščino, in sicer vsak polovico.

Če je živ le eden od staršev, ta podeduje celotno zapuščino svojega otroka, ki je umrl pred njim (*ibidem*).

Primer 5: pokojnik je bil samski in brez otrok, bratov, sester, nečakov in nečakinj, njegovi starši in drugi predniki pa so že umrli

V tem primeru se za dediče štejejo pokojnikovi strici in/ali tete, njegovi prastrici in/ali pratete, sestrične in bratrance ter njihovi potomci.

Zapuščina se deli na dve liniji, in sicer eno polovico dedujejo sorodniki po materini strani, drugo polovico pa po očetovi.

Sorodniki, ki so po sorodstvu (po materini ali očetovi strani) bolj oddaljeni kot vnuk ali vnukinja bratranca ali sestrične, ne morejo dedovati. V tem primeru zapuščina pripada državi, kar se imenuje zapuščina brez dediča.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Zapuščinski postopek uvedejo dedič ali dediči, ki na lastno pobudo vse posle v zvezi s urejanjem dedovanja prenesejo na notarja, ki so ga izbrali ali ga je imenoval *oporočitelj*.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Za sprejem dediščine ni v luksemburškem pravu pristojen noben poseben organ. V skladu z zadevnimi zakonodajnimi določbami je lahko sprejem izrecen ali molčeč. Sprejem dediščine je izrecen, kadar oseba javno ali v zasebnem krogu izjavi, da sprejema ali prevzema vlogo dediča. Molčeč je takrat, kadar dedič s svojim dejanjem, do katerega bi bil upravičen le kot dedič, nedvomno izrazi namero o sprejetju.

V skladu s civilnim zakonikom je treba izjavo o odpovedi dediščini predložiti v sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, ter vpisati v poseben register, ki je temu namenjen.

Zaradi posledic, pravic in obveznosti, ki lahko izhajajo iz dedovanja, se je pred sprejemom dediščine ali odpovedjo dediščini priporočljivo posvetovati z notarjem.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Ker v luksemburškem civilnem zakoniku glede tega ni posebnih pravil, luksemburška sodna praksa temelji na načelu, da se lahko sprejem volila (univerzalnega pravnega nasledstva, univerzalnega naklonila ali posamičnega nasledstva) opravi na kateri koli način.

To velja tudi za odpoved posamičnemu pravnemu nasledstvu. Odpoved je lahko med drugim tudi molčeča, če na primer volilojemnik zavrne izvajanje obveznosti, ki so povezane z volilom.

Nekatera sodišča pri odpovedi univerzalnemu pravnemu nasledstvu ali nasledstvu na podlagi univerzalnega naklonila zahtevajo spoštovanje formalnih pravil, ki veljajo za izjave o odpovedi dediščini, po mnenju nekaterih sodišč pa se ta ne uporabljajo.

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Navedena pravila veljajo tudi za sprejem nujnega deleža zapuščine.

Nujnemu deležu se je mogoče odreči le z izjavo v sodni pisarni prvostopenjskega sodišča v kraju, kjer je bilo dedovanje uvedeno, izjava pa se nato vpiše v posebni register, ki je temu namenjen.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Zapuščinski postopek uvedejo dedič ali dediči, ki na lastno pobudo vse posle v zvezi z urejanjem dedovanja prenesejo na notarja, ki so ga izbrali ali ga je imenoval *oporočitelj*.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Ob pokojnikovi smrti njegovo premoženje neposredno preide na dediča. To pa ne pomeni, da morajo dediči dediščino sprejeti (glej zgoraj).

Da bi oseba lahko dedovala, morajo biti izpolnjeni zlasti naslednji pogoji. Oseba:

- mora pravno obstajati v trenutku *oporočiteljeve* smrti, tj. biti mora vsaj spočeta, pod pogojem, da se zadevni otrok rodi sposoben preživetja;
- ne sme biti izključena po zakonu, kar so zlasti:
  - osebe, ki niso pravno in poslovno sposobne;
  - zdravniki ali kirurgi, zdravstveni delavci in lekarnarji, ki osebo zdravijo med boleznijo, zaradi katere je ta umrla, če je bila oporoka v njihovo korist sestavljena med boleznijo;
- ne sme biti izključena iz dedovanja, ker je dedno nevredna.

Kar zadeva volila, je treba upoštevati ustrezen postopek, in sicer postopek za izpolnitev volila (*délivrance de legs*) ali postopek v zvezi s sklepom o izročitvi v posest (*envoi en possession*).

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, če dediščino sprejmejo brezpogojno.

V zvezi s tem je treba navesti, da lahko dediči ob začetku zapuščinskega postopka sprejmejo dediščino na podlagi popisa.

Če se opravi popis, dobijo dediči to prednost, da so za plačilo dolgov iz zapuščine odgovorni le do vrednosti premoženja, ki so ga prejeli, če pa se premoženju iz svoje zapuščine odpovedo v korist upnikov in volilojemnikov, so plačila dolgov lahko tudi oproščeni.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Oporočitelj lahko za izvršitelja oporoke imenuje kogar koli, tudi več oseb, razen mladoletnih oseb.

V zvezi z vlogo upravitelja zapuščine glej zgoraj.

V skladu s členom 1 zakona z dne 25. septembra 1905 o registraciji stvarnopravnih pravic na nepremičnini je treba vse posle med živimi, tako neodplačne kot odplačne, s katerimi se prenesejo stvarne pravice na nepremičnini, ki niso prednostne pravice in hipoteke, vpisati v register hipotek v kraju, kjer je nepremičnina. Člen 2 zakona določa, da se lahko vpišejo le sodne odločbe, javne listine in upravne listine.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Na podlagi luksemburškega dednega prava lahko pride do treh primerov upravljanja zapuščine:

1) Upravljanje zapuščine brez dedičev

V primeru zapuščine brez dedičev pristojno prvostopenjsko sodišče na zahtevo zainteresiranih oseb ali javnega tožilca imenuje upravitelja, ki bo upravljal zapuščino.

2) Dejanja uprave, kadar se dediščina sprejme na podlagi popisa

V tem primeru je za upravljanje premoženja iz zapuščine odgovoren upravičeni dedič, ki za upravljanje odgovarja upnikom in volilojemnikom.

V skladu z luksemburško sodno prakso v upravljanje zapuščine med drugim sodi tudi obveznost izterjave dolgov iz zapuščine.

Sodišča lahko tako upravljanje izjemoma dodelijo tretji stranki. To je mogoče, če dediči, ki so se odločili za popis, zaradi svojega neukrepanja, slabega upravljanja ali nesposobnosti ogrozijo interese upnikov na zadevni zapuščini in jim povzročijo škodo (luksemburška sodna praksa).

3) Dejanja uprave v primeru skupnosti dedičev

V primeru skupnosti dedičev lahko predsednik pristojnega okrožnega sodišča za upravitelja imenuje enega od sodediča.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Oporočitelj lahko za izvršitelja oporoke imenuje kogar koli, tudi več oseb, razen mladoletnih oseb.

V zvezi z vlogo upravitelja zapuščine glej zgoraj.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej zgoraj.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Zaprisežena izjava (*acte de notoriété*), ki jo sestavi notar in ima dodatno dokazno moč.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 29/10/2019